

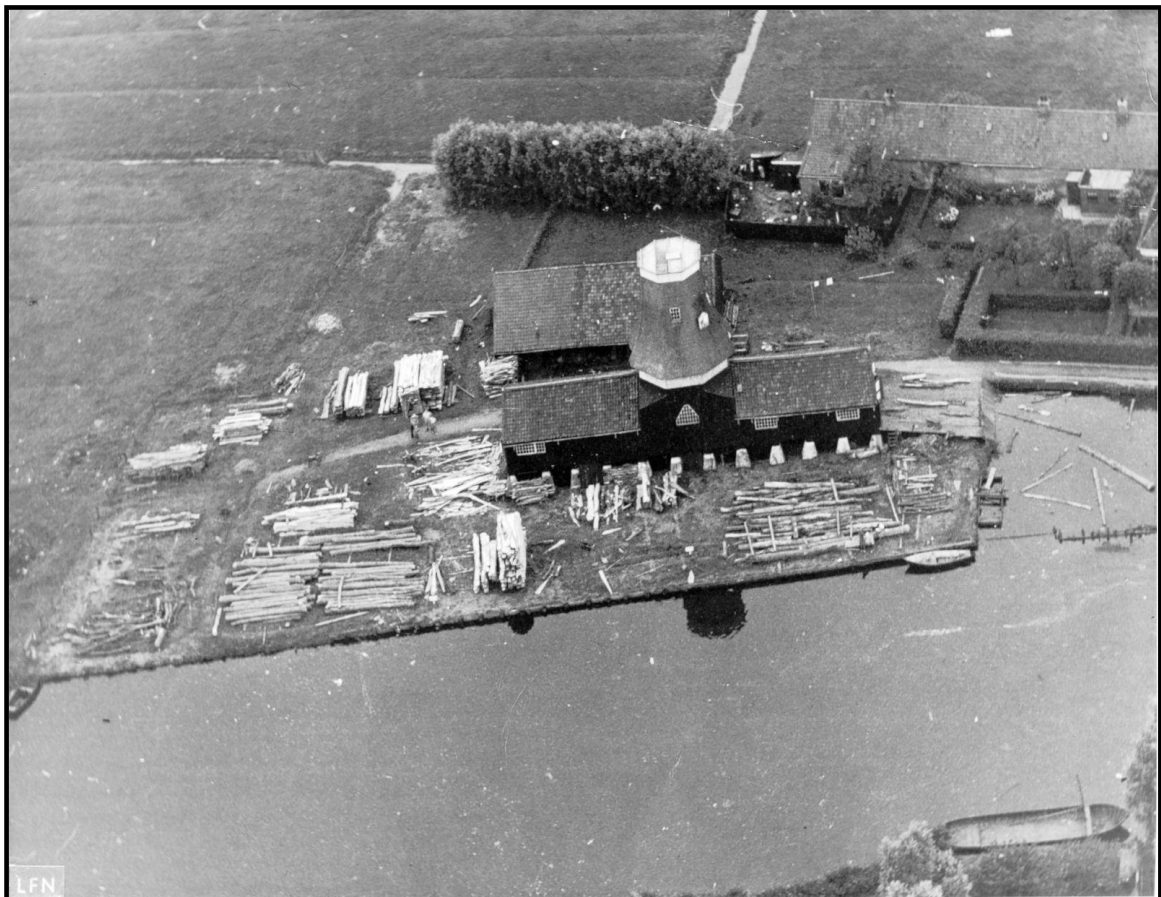
November 2015

Voor een groot deel zijn de gebeurtenissen in oktober gelijkend op die in september - het weer in de afgelopen maand is nog steeds even treurig tam. De mistige lucht onder het eerder genoemde hogedrukgebied kon De Jager maar nauwelijks in beweging brengen. Dat gold evenzeer bij Penninga's molen te Joure waar uw schrijver zaterdag 26 september aanwezig moest zijn bij het molenaarsexamen van Jesse Molenkamp. Het examen verliep prima, maar er was te weinig wind voor een paar praktijktesten waar nu eenmaal een flinke hoeveelheid wind voor nodig is, zoals "de molen onder alle omstandigheden veilig tot stilstand kunnen brengen". Het is niet zo'n grote omweg om steeds vanuit Groningen via Joure naar Woudsend te rijden, maar het heeft tot 31 oktober geduurd voordat ook de "vangproef" met goed gevolg kon worden afgelegd. Het was zeer opvallend hoe over een kleine afstand op verschillende zaterdagen de wind in Woudsend in tegenstelling tot Joure (net...) wèl voldoende was om te draaien en te zagen. Dat zo'n klein beetje dichterbij het IJsselmeer al zoveel invloed heeft.

Al met al zijn we een eind achterop geraakt met de stammen uit het park in Joure. Jan heeft zelfs al vragen gekregen van de dienst gemeentewerken aldaar over de voortgang van het werk...

We moeten dus 'meters maken'. Dat kan soms ook nog om een andere reden dan door zwakke wind lastig zijn. Een serieuze werkopdracht is mooi, maar de realisatie wordt soms belemmerd door groepjes bezoekers. Dat zal je altijd zien: komen we terug in de molen van de middagboterhammen, dan staat daar al een clubje te wachten op mijn uitleg en verhalen. Als ik begin te vertellen, klinkt de roep van een collega: "Zagen!!!". Dan moeten we de zaken wel even goed regelen vanwege het gevaar (en ook wel een beetje omdat de spreker de aandacht van zijn publiek verliest).

Onlangs heeft Willem Rinkema van de zeilschool met een *drone* met camera rond De Jager gevlogen. De fraaie overzichtopname is te zien in de schaftruimte in de droogschuur. Ter vergelijking is een foto interessant die met een echt vliegtuig is gemaakt toen de zuid- en de westgrenzen van Woudsend nog bij De Jager lagen. Wat een enorm verschil in bedrijvigheid!

Nederlanders denken vaak dat wij zo ongeveer de uitvinders van molens zijn. Dat is maar ten dele waar; in bijna elk land waar af en toe een beetje wind waait zijn (restanten van) oude molens te vinden. Afgelopen zomer ontdekte ik een molentje in Pierrelatte (Rhône-dal, in de buurt van Montelimar). Het molentje is in 1867 gebouwd op een plek die op het eerste gezicht erg ongunstig is: aan de voet van een kleine berg in het rivierdal. Dat lijkt erg ongunstig voor de windvangst, maar deze locatie biedt bescherming tegen de daar vaak optredende stormachtige Mistral (noordelijke koude, vaak stormachtige wind afkomstig uit de Alpen; op de foto van rechts naar links). Oplettende kijkers zien dat deze molen tegengesteld draait ten opzichte van de Nederlandse molens. De wieken zijn nogal kort zodat de productie niet erg groot zal zijn geweest.

Heel bijzonder is het systeem waarmee de kap van de molen naar de windrichting kan worden gekruid. De kap heeft geen staart: het kruien geschiedt boven, binnen in de kap.

Boven op de stenen romp is een houten cirkelvormige goot gemaakt waarin bij wijze van een kogellager een groot aantal *jeu-de-boule*-ballen kunnen rollen. Aan de onderkant van de kap bevindt zich ook zo'n goot, maar dan met de gleuf aan de onderkant! Leuk bedacht, maar als de ballen zo dicht tegen elkaar liggen, wrijven ze tegen elkaar en loopt de boel vast. Beter zou het zijn steeds twee ballen te vervangen door een horizontale afstandhouder in de vorm van een houten cilinder met een iets kleinere diameter dan die van de kogels. Omdat de molen gesloten was, heb ik helaas niet kunnen kijken of men na de restauratie het probleem ook al had opgelost.

